

Datum: 08.10.2020.

Broj: 0206808

Novi izvještaj Evropske komisije zahtijeva hitne mjere za pravosuđe – *Vetting* procedure jedino rješenje

*TI BiH smatra da je krajnje vrijeme da se uz međunarodnu podršku pravosuđe stavi pod posebnu prismotru i da se stvori arhitektura za *vetting* procedure kojima će se provjeriti sve sudije i tužioci, njihova imovina, znanje i kompetencije, a posebno njihove veze sa korupcijom i organizovanim kriminalom.*

Banja Luka, 8. oktobar 2020. – Novi izvještaj Evropske komisije (EK) za Bosnu i Hercegovinu konstatuje da je došlo do pogoršanja situacije u pravosuđu. U izvještaju se navodi da reformski naponi nailaze na otpore u samom pravosuđu, posebno u dijelu koji se odnosi na utvrđivanje sukoba interesa i provjeru imovinskih kartona sudija i tužilaca. Navodi se i da je došlo do pada povjerenja građana u pravosuđe, kao i da nikada nisu istražene optužbe za korupciju protiv predsjednika Visokog sudskog i tužilačkog savjeta (VSTS). Nezavisnost pravosuđa narušena je i time što je predsjednik VSTS-a prisustvovao političkim sastancima. Slično kao što su pokazale analize Transparency International u BiH (TI BiH), EK zaključuje da disciplinski postupci ne djeluju odvrćuće po sudije i tužioca koji čine disciplinske prekršaje.

TI BiH podsjeća da je uoči Izvještaja o vladavini prava („Priebe izvještaj“) sa grupom organizacija civilnog društva predložio detaljnu proceduru provjere (*vetting*) svih nosilaca pravosudnih funkcija. Takav reformski zahvat podrazumijevao bi uvođenje privremenih i specijalizovanih tijela, sastavljenih od nezavisnih pravnih eksperata, uz učešće međunarodnih eksperata. Oni bi kroz više instanci, uz pravo na žalbu sudija i tužilaca, trebali provjeriti sve sudije i tužioce sa sljedećih aspekata: 1) provjera kompetencija; 2) provjera ličnih pozadina i veza sa organizovanim kriminalom/korupcijom i 3) provjera imovine. U Izvještaju o vladavini prava spominju se *vetting* procedure kao prijedlog civilnog društva, ali uz zaključak da je to posljednje sredstvo koje zahtijeva posebne okolnosti i da trenutno stanje u pravosuđu još ne zahtijeva takav zahvat. Nešto manje od godinu dana poslije, novi izvještaj EK zaključuje da je došlo do pogoršanja situacije u pravosuđu i da su upravo neophodne hitne mjere koje će osigurati integritet i povratiti povjerenje građana.

TI BiH smatra da je krajnje vrijeme da se uz međunarodnu podršku pravosuđe stavi pod posebnu prismotru i da se stvori arhitektura za *vetting* procedure kojima će se provjeriti sve sudije i tužioci, njihova imovina, znanje i kompetencije, a posebno njihove veze sa korupcijom i organizovanim kriminalom. TI BiH smatra da se problemi u pravosuđu neće riješiti samo novim Zakonom o VSTS-u, ili drugim mjerama blaže prirode, kao što su edukacije sudija i tužilaca. I to najviše zbog toga jer se ovakvi i slični naponi opstruiraju iznutra. Politički pritisci i politička imenovanja u pravosuđu zarobili su ovaj sektor, i učinili ga imunim na sve dosadašnje reformske napore. TI BiH predlaže da međunarodni akteri odmah iniciraju stvaranje preduslova za uspostavu *vetting* procedura kako bi se što prije uspostavio mehanizam koji će osloboditi pravosuđe od političkih uticaja i sprege sa korupcijom.